

ÇOCUKLARDA DAVRANIM SORUNLARI

ÇOCUKLARDA DAVRANIM SORUNLARI

Çocukların problemlili davranışlarda bulunmasının birçok nedeni vardır. Çocuğun problemlili davranışlar sergilemesi, yolunda gitmeyen bir şeylerin ya da karşılanamayan ihtiyaçların bir ifadesi olabilir. Çocuğun problemlili davranışı ile başa çıkmada ebeveynin araştırmacı ve bilgi toplayıcı rolü önemlidir. Öncelikle problem davranışın hangi koşullarda ortaya çıktığı tespit edilmelidir

ÇOCUKLARDA DAVRANIM SORUNLARI

Bu davranışın arkasında açlık, sıkılma, üzüntü, endişe, kızgınlık, güvensizlik gibi nedenler bulunabilir. Bazen de çocuklar nasıl davranmaları gerektiğini bilmedikleri için bu şekilde davranabilirler. Bu davranım bozukluklarından bazıları ve tedavileri şunlardır:

TIRNAK YEME

TIRNAK YEME

Tırnak yemek bir saldırganlık belirtisi, kişinin kendine yönelik bir saldırganlığı olarak değerlendirilir.

TIRNAK YEME

Nedenleri

- Yeterli sevgi ve ilgi görememe ya da aşırı koruma,
- Taklit, Kıskançlık(özellikle anne-babanın ayrım yapması),
- Çocuğu tedirgin eden bir olay,
- Ailenin aşırı baskısı, azarlama,
- Anne-baba geçimsizlikleri (boşanma, iletişim sorunları vb.).

TIRNAK YEME

Nasıl engellenebilir?

Zorlayıcı yöntemlerden kaçınılmalı, Korku, kaygı yaratacak durumlardan çocuk uzak tutulmalı, Gece yatarken eldiven takılabilir, Tırnaklara acı oje sürmek, İlgisini başka yönler e çekmek, Tırnak bakımının çocuğun kendisine yaptırılması, Bu alışkanlığın unutabileceğinin çocuğa anlatılması engelleme yöntemlerinden sayılabilir.

PARMAK EMME

PARMAK EMME

Normal çocuklarda herhangi bir psiko-patolojik etken olmaksızın 3-4 yaşlarına kadar görülen bir olgudur. Bebeklerin çoğu başparmaklarını ya da diğer parmaklarını emerler.

PARMAK EMME

Nedenleri

Ani bir korku, anne babanın ayrılması ve ölüm gibi olaylar, Ailedeki huzursuzluk sonucu çocuğa yeterli ilgi gösterilmemesi, Çocuğun yeni bir kardeşin doğmasıyla ilgi çekmeye çalışması, Uzun süreli ayrılıklar nedeniyle kendisinin artık sevilmediği duygusu.

PARMAK EMME

Nasıl engellenebilir?

Anne baba dört yaşından önce çocuğun parmak emmesini önlemek için şunları yapabilirler: Kirli ellerden mikrop bulaşabileceği, mikropların dişlerine zarar verebileceği sakın bir şekilde açıklanabilir. Parmak emmediğinde çocuğa ödül verilebilir. Çocuğun bu alışkanlığı bazı durumlar tarafından tetikleniyorsa bu durumla karşılaşıldığında çocuk rahatlatılabilir.

PARMAK EMME

Nasıl engellenebilir?

Dört yaşından sonra parmak emmeye devam eden bir çocuğun anne babası şunlara dikkat etmelidir: Çocuğu nelerin rahatlattığı, nelerin zorlayıp endişe duymasına neden olduğu iyice gözlenmelidir. Bu durumu azaltacak tedbirler alınmalıdır. Çocuğun gerginliğini azaltacak oyunlar (su, kum, kil oyunları vb.) oynaması sağlanmalıdır. Çocuğa parmak emmemesini hatırlatacak tedbirler alınmalıdır.

ENÜREZİS (ALT ISLATMA)

ENÜREZİS (ALT ISLATMA)

Çocuklar 18 aylıkken bir ölçüde idrar kontrolünü geliştirmeye başlar ve çoğunlukla 2 yaşında gündüz tuvalet ihtiyaçlarını haber verirler. Takvim yaşı 5'i geçmesine rağmen gündüz ve gece alt ıslatmaların olmasıdır.

ENÜREZİS (ALT ISLATMA)

Nedenleri

Organik bir nedeni olup olmadığına bakılmalıdır. Olası psikolojik nedenler ise; yeni bir kardeşin doğması ve ilginin onun üzerinde yoğunlaşması, Tuvalet eğitiminde aşırıya kaçma (Aşırı titizlik ve sabırsız davranma), Çok erken yaşta tuvalet eğitime başlamak veya çocuğun sahip olduğu böbrek rahatsızlığını dikkate almaksızın tuvalet eğitimi vermek verilebilir.

ENÜREZİS (ALT ISLATMA)

Nedenleri

Korkudan dolayı alt ıslatma , (korku filmi seyretme gibi) Ailevi faktörler, Okulda aşırı baskı uygulanması, İlgisizlik, sevgisizlik ve ihmal durumlarında, Otoriter eğitim, sert anne-baba tutumuna karşı protesto olabilir. Özürlü çocuklarda tepki olarak altını ıslatma görülür.

ENÜREZİS (ALT ISLATMA)

Nasıl engellenebilir?

Çocuğa duygusal destek verilmeli, kendisini kötü hissetmemesini sağlayacak şekilde davranılmalıdır. Çocuğa alt ıslatmanın büyümenin bir parçası olabileceği ve sonsuza kadar sürmeyeceği açıklanmalıdır. Eğer aile üyelerinden başkaları da zamanında alt ıslatma problemi yaşamışsa bunu çocuğa anlatmak onu rahatlatılabilir. Her gün yatmadan önce tuvalete gitmesi hatırlatılmalıdır. Sıvı ihtiyacını gün içinde karşılaması, akşam saatlerinde daha az sıvı alması sağlanmalıdır.

ENÜREZİS (ALT ISLATMA)

Nasıl engellenebilir?

Kuru kalkılan günlerde çocuk ödüllendirilmelidir. Örneğin kuru kalktığı günlerde takvim üzerine çıkartmalar yapıştırılabilir ya da küçük hediyeler alınabilir. Tüm bunlar çocuğu motive etmeye yardımcı olur. Çocuk alt ıslattığında ceza verilmemeli ya da ona kızılmamalıdır. Altını ıslattığı günlerde cocuğun çarşafın değiştirilmesine yardımcı olması sağlanabilir. Ancak bunun bir ceza olmadığı, onun sorumluluklarının bir parçası olduğu açıklanmalıdır. Böyle bir yardım cocuğun “Bu konuda ben de bir şeyler yapıyorum.” şeklinde düşünmesine yardımcı olur.

ENKOPREZİS (DIŐKI KAÇIRMA)

ENKOPREZİS (DIŐKI KAÇIRMA)

Birçok anne baba çocuklarının tuvalete gitmeye üşendikleri için kakalarını altlarına yaptıklarını düşünürler. Oysa bu çocukların birçoğunda bağırsak problemleri vardır, dışkılarını kontrol edemezler. Bazı çocuklarda da yakın birinin ölmesi, boşanma gibi üzüntü verici olaylardan sonra kronik kabızlık başlar.

ENKOPREZİS (DIŐKI KAÇIRMA)

Nedenleri

Kardeő kiskançlığı B6brek ve bağırsak bozuklukları, Ağır uyku, Aşırı kayđı, Anne-babaya karşı duyulan bir 6fkenin bilinçdiőı yolla dıőarıya ıkıőı, Aşırı titiz bir annenin baskılı tuvalet eğitimine karşı bir tepki Ailede 6l6mler, ayrılıklar, geçimsizlikler, Okuldaki başarısızlık, Aşırı koruyucu ailelerde bebek kalma eğilimi, Duygusal yoksunluk.

ENKOPREZİS (DIŐKI KAÇIRMA)

Nasıl engellenebilir?

Eđer doktor bağırsakları dőzenli çalıŐtıracak bir ilaç verdiyse mutlaka kullanılmalıdır. Lifli yiyecekler tercih edilmeli, cocuğun egzersiz yapması sağlanmalıdır. Yemeklerden sonra olmak űzere gőnde iki kez tuvalete gitme ve 5–10 dakika oturma davranıŐı yerleŐtirilmeye çalıŐılmalıdır.

YEMEK YEME PROBLEMİ

YEMEK YEME PROBLEMİ

2 yaşındaki bir çocuk kendi kendine yemek yemeye başlayabilir.

Ancak bunun için yaklaşık 1,5 yaşından itibaren ufak alıştırmalar yaptırılmış olmalıdır. Çocuk 3 yaşına geldiğinde artık kendi yemeğini rahatlıkla yiyebilir.

YEMEK YEME PROBLEMİ

Nedenleri

Bazı çocuklar yemek yememeyi annelerine karşı koz olarak kullanırlar. Çocuklar anne babayı yönlendirebildikleri konularda ısrarla problem çıkarabilirler. Yemek konusu da çocukların iradesine bakan ve anne babaya karşı kullanabildikleri kozlardan bir tanesidir. Eğer o anda onu çok meşgul eden bir şeyle ilgileniyor kendini de bu yaptığından alamıyorsa, kesinlikle buna ara verip yemek yemek istemeyecektir. Önüne koyulan yemekleri beğenmiyor olabilir, çocuğun da damak zevki oluşuyor ve bazı yemekleri seviyor, bazılarında sevmiyor olabilir.

YEMEK YEME PROBLEMİ

Nasıl engellenebilir?

Öğün vaktine 1-2 saat kala çocuğa kesinlikle abur cubur gıdalar verilmemeli. Yemek saatinde çocuk sofraya çağrılmalı, yiyebileceği kadar yemek önüne konduktan sonra kesinlikle 2-3 kereden fazla ısrar edilmemeli. Yemek yeme konusunda çocukla çok fazla konuşulmamalı, doğal süreç neyse ona göre davranılmalı. Evdeki büyüklerin çocuğun yanında yemek seçmemeleri gerekli, Çok fazla ısrarcı olarak tabak elde çocuğun peşinden dolaşılmamalı. Yemekler çocuğa değişik tat, kıvam, renkte sunulmalı, Kendi kendine beslenmesine izin verilmeli.

YEMEK YEME PROBLEMİ

Nasıl engellenebilir?

Çocuğun sevmediği ve olması gereken besinler cazip hale getirilip çocuğa sunulmalı. Çocuğun sofrayı kurmasına yardım etmesini sağlayın. Sofrayı kurmada emeği olduğu için yemek yemeye istekli olacaktır, Yemek vaktinde yemek yemeyen çocuğa gelecek öğüne kadar kesinlikle yemek verilmemeli.

Çocuğa “sen yemezsen kardeşine veririm” şeklinde bir şey söylenmemeli, Çocuğun sevdiği kişi ve eşyalarla yemek yemesi sağlanabilir, Çok aşırı koruyucu anne baba tutumları yemek yeme sorunlarına yol açabilir.

TIKLER

TİKLER

Erkek çocuklarda daha sıklıkla görülen bir gerginlik belirtisidir. Bir kas grubunda tekrarlayan istemsiz hareketlerin ortaya çıkmasıyla meydana gelen nörolojik bir bozukluktur (göz kırpma, omuz silkme, ayak sallama, boğaz temizleme ve burun çekme vs.). Erkeklerde kızlara kıyasla 3-4 kat fazla görülür.

TİKLER

Nedenleri

Stresli durumlarda artar, rahat ve uykunun olduğu durumlarda azalır. Tikli çocuklara kırgınlık ya da öfkeyle karşılık verilmemeli. Çocuğu sürekli uyarmak ve tikine dikkat çekmek tikin kalıcılığına neden olur. Tikler çocuğun duygusal durumu (korku,tedirginlik, gerginlik, kaygı, öfke vs.), ana babasıyla ilişkileri ve çevresiyle bağlantılarıyla yakından ilişkilidir.

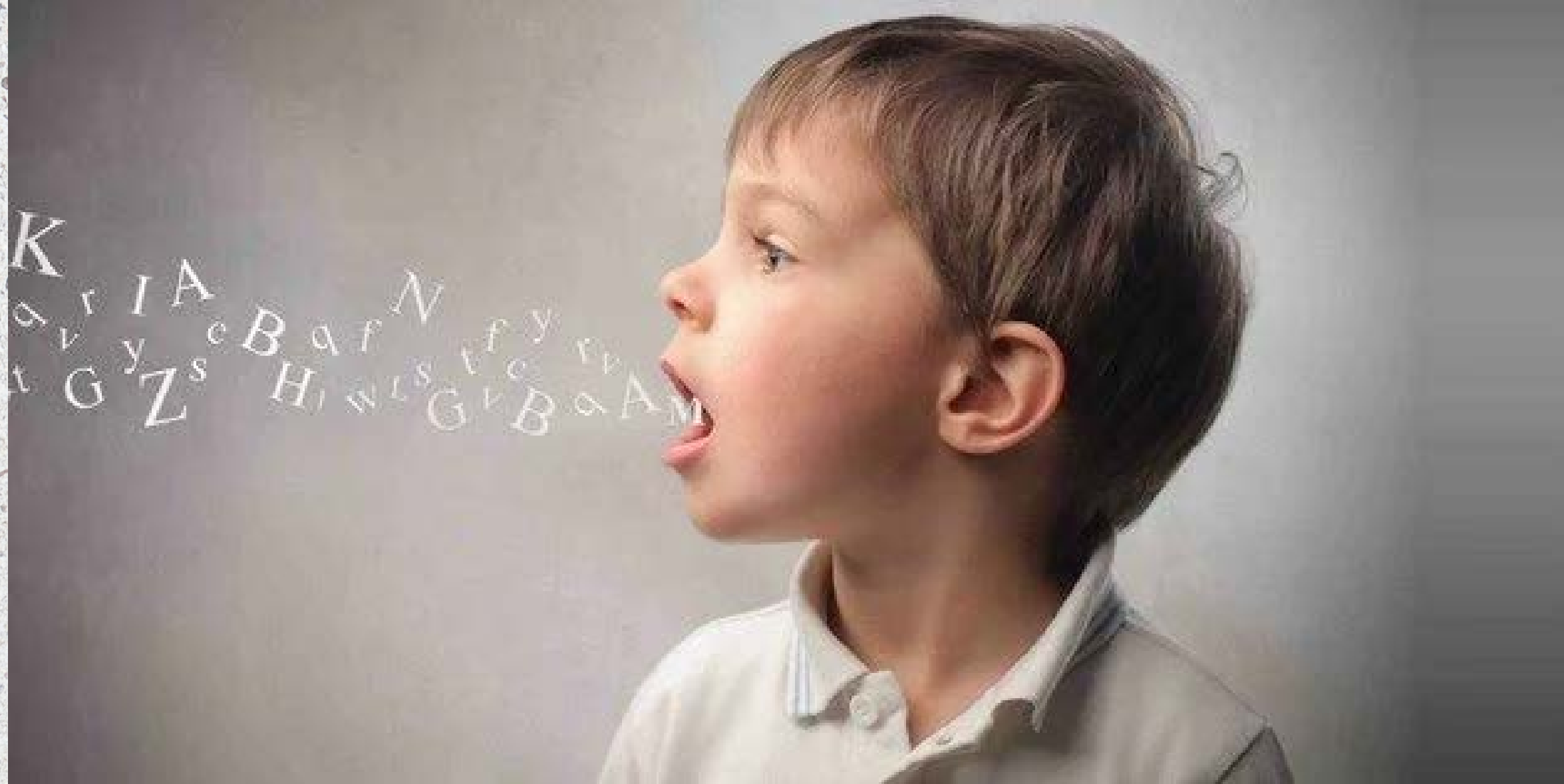
Tiklerde görülen kişilik özellikleri; Huzursuzluk gösteren, Fazla duyarlı, alıngan ve sıkılğan olan, Oldukça bencil, Çabuk heyecanlanan, kolayca kızan ve kırılan, Yetenekleri üstünde zorlanan.

TİKLER

Nasıl engellenebilir?

İlk olarak, tikin sadece motor bir belirti olmadığı, aynı zamanda duygu ve düşüncelerin de ifadesi olduğu anne-babalara ve çocuğa anlatılır. Davranışçı terapiden sıklıkla yararlanır ancak tik geçse de temelindeki kaygı kalabilir. Rahatlaması için sosyal etkinliklere yönlendirmek fayda sağlayacaktır (spor, müzik vs. ile kaybettiği statüsünü ve özgüvenini yeniden sağlamak). Genelde tikler en şiddetli akşamüstleri yorgun olduğunda veya bütün gün tiklerini bastırıldığı için eve döner dönmez yaşar. Televizyon seyredirken veya bilgisayarla meşgulken onu gözlemlemek yararlıdır. Tikin kısa vadede düzelemeyeceği ya da tekrarlayabileceği akıldan çıkarılmadan, sabırlı, anlayışlı ve hoşgörülü bir yaklaşım sergilenmelidir.

KEKEMELİK

KEKEMELİK

Kekemelik, yedi yaşından önce ortaya çıkan bir konuşma bozukluğudur. Genellikle 3-4 yaşları arasında başlar.

KEKEMELİK

Nedenleri

Başlangıcı genellikle 8 yaştan öncedir. 2-4 yaşlarındaki çocuk, konuşmaya yeni başlamış olduğundan, dil gelişimi düşünce hızına ayak uyduramaz. Çocuk tekrarlama ve duraklama yoluyla zaman kazanır. Ebeveynin kaygılı ve eleştirici yaklaşımı bu durumu kalıcı kılar. Bu dönemde her dört sözcükten birinin tekrarlanması doğaldır. Kekemelik yaşı genellikle 2-3,5 ve 5-7 yaşlarında yoğunlaşmaktadır.

Kekeme çocukların ebeveynleri genellikle aşırı korumacı, kısıtlayıcı, mükemmeliyetçi, baskıcı eleştirici oldukları görülmektedir.

KEKEMELİK

Nasıl engellenebilir?

Ailenin tutumu çok önemlidir; Çocuğun konuşmasına yoğunlaşmamalı, Kaygısını çocuğa yöneltmemeli, Çocukla konuşurken sözü kesilmemeli, Kelimesi tamamlanmamalı, Güler yüzle ve gözlerine bakılarak dinlenmeli, Ebeveyn sakin ve tane tane konuşmalı, Çocuk cesaretlendirilmeli. Uzman desteği alınmalı; Kas gevşetme egzersizi, Konuşmayı yavaşlatma, Belli bir rol üstlenilen drama faaliyetleri, Etkinliğe ara verme, Video kaydı.

YALAN SÖYLEME

YALAN SÖYLEME

Çocukları yalana iten, çoğunlukla erişkinlerin gerçek karşısında takındıkları çelişkili tutumdur. 5 yaşına kadar yalan söyleme konusunda endişe etmeye gerek yoktur. Sadık kalma çocukta giderek gelişen bir olgudur.

YALAN SÖYLEME

Nedenleri

Gerçek ve gerçek olmayanı ayırt edebilmesinden sonra yalan hala sürüyorsa, yalanın temelinde çevreyle olan olumsuz ilişkiler yatıyordur. Hayali yalandan daha önemli yalanlar söz konusudur, bir takım bencilce sonuçları elde etme amacıyla bilerek ve isteyerek başkalarını aldatmaktır. «Kendini kontrol edememek ve aşırı bencillik»le ilişkilidir (kişiliklerinde bu iki özellik vardır). Yalana neden olan 4 etken “aşağılık duygusu, suçluluk duygusu, saldırganlık ve kıskançlık”.

YALAN SÖYLEME

Nasıl engellenebilir?

Yalanın ne tür olduğu bilinmeli, yalandan çok buna neden olan psikolojik faktörler ele alınmalı Değer yargılarını anlatmak ya da kızgınlıkla cezalandırmak yerine doğru söylemenin övülmeye değer bir davranış olduğu anlatılmalı (suçluluk duygusu onu daha çok yalana iter). Yetişkin olarak iyi birer örnek olunmalı. Aşırı duygusal çocuğun kaygı ve çekingenlik yüzünden yalan söylediği bilinmeli, bunu gidermek için ona güven verilmeli, öfke ve kınama tepkilerinden kaçınılmalıdır.

YALAN SÖYLEME

Nasıl engellenebilir?

Çocuğu yalana itecek durumları fark etmeli, meydan vermemeli. Yalancılık çevresel ilişkilerle birlikte ele alınmalıdır. Yalancılığın gelişmesini kolaylaştıran nedenlerin bulunması gerekir. Sonra da aile çevresiyle iş birliği yapıp, çocuğa doğruluğun yararları, getireceği haz ve avantajlar öğretilmeli.

ÇALMA

ÇALMA

Okul çağında yinelenen çalmalar üzerinde daha önemle durulmalıdır. Çocuk ve aile yönünden nedenler araştırılmalıdır.

ÇALMA

Nedenleri

Çocuğa yeterli harçlık verilmemesi: Çocuğun temel ihtiyaçlarının karşılanmaması Çocuğun hayatında önemli bir yoksunluk: Böylece çalma sembolik olarak ana-babanın sevgi, ilgi eksikliğinin yerini tutar. Sevilmediğini düşünen çocuk, ilgi çekmek için çalabilir. Bazen ana-baba kaybından sonrada ortaya çıkabilir. Genellikle çalma davranışı gösteren çocukların, alkolik veya suçlu ana-babalar tarafından yetiştirildiği ve ihmal edildiği belirlenmiştir.

ÇALMA

Nedenleri

İntikam almak: Örn; başarılı bir çocukla kıyaslanan bir çocuk, ondan intikam almak için eşyalarını alabilir. Çocuk otoriter ana-baba ya da öğretmenden intikam almak için de çalabilir. Ana-babanın çocuğun yaptığı bu davranıştan bilinçaltı zevk alması: Çocuk bunu hisseder ve çalmaya devam eder. Çocuk özdeşleşmek için kendine kötü örnek seçmiş olabilir: Çocuk bir grubun onayını almak için yapabilir. Amaç çalmak değil, başkalarına yaranmaktır.

ÇALMA

Nasıl engellenebilir?

Mülkiyet kavramı geliştirmeli: Çocuğa ihtiyaç duyduğu oyuncaklar alınmalıdır. Çocuğun izni olmadan oyuncakları ve eşyaları başka çocuklara verilmemelidir.

Böylece başkasına ait bir şeyin onun izni olmadan alınamayacağını öğrenmiş olur. Gerekli maddî ihtiyaçları karşılamalı: Çocuklar; yiyecek, giyecek, oyuncak ve harçlık gibi temel ihtiyaçlardan mahrum bırakılmamalıdır. Arkadaşlarının yanında mahcup olmaması için yeteri kadar harçlık vermelidir. Evde kendisine ait bir odası ve eşyaları olmalı: Kendisine ait bir odası, eşyaları ve oyuncakları olan çocuklar mülkiyet kavramını daha kolay öğrenmektedir.

ÇALMA

Nasıl engellenebilir?

Habersiz alma davranışlarına tepki gösterilmeli: Başkasına ait bir şeyi habersiz ve izinsiz aldığı zaman bunun doğru bir davranış olmadığını, o kişinin veya çocuğun eşyasını veya oyuncasını bulamadığı zaman üzüleceğini, suçlayıcı ve utandırıcı bir dil kullanmadan anlatılmalı ve o şeyi sahibine geri vermesine yardım etmek gerekir.

Çocuğa doğru model olmalı. Çocukla konuşulmalı: İlk çalma olayı ile karşılaşıldığında telaşa kapılmadan yumuşak ve dost bir ses tonuyla yaptığı davranışın normal olmadığını çocuk inandırılmalıdır. Ona güvenildiğini, bu işi bir daha yapmayacağını bildiğimizi söylemeliyiz. Bu konuşma gizli kalmalı, çocuk deşifre edilmemelidir.

"ÇOCUKLARDA DAVRANIM SORUNLARI"

adlı bültenimizi okuduğunuz için

Psikolaj
Psikolojik Gelişim Eğitim ve Danışmanlık Merkezi

ailesi olarak

TEŞEKKÜR EDERİZ.

PSİKOLAJ DANIŞMANLIK MERKEZİ

@PSİKOLAJBAHCESEHİR

@PSİKOLAJDANISMANLIK

@PSİKOLAJ

WWW.PSİKOLAJ.COM.TR

0532 159 74 39

0212 924 81 45

PSİKOLAJ@GMAIL.COM

